

Malpraktise E?ilim Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Malpraktise E?ilim Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25516>

Özet

Malpraktise E?ilim Ölçe?i, hem?irelik hizmeti sunan sa?l?k personelinin potansiyel **malpraktis** riskini olu?turdu?u davran?? ve e?ilimlerini belirlemek amac?yla geli?tirildi?, 49 maddeden ve 5 alt boyuttan olu?an bir ölçme aracıdır. Handan Altunkan taraf?ndan 2009 y?l?nda yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirildi?tir. Ölçe?in psikometrik özellikleri incelenmi? ve yüksek düzeyde güvenilir oldu?u (Cronbach Alfa: 0,954) ve geçerli bir faktör yap?s?na sahip oldu?u tespit edilmi?tir. Ölçek, sa?l?k kuruluşlarında risk yönetimi ve personel e?itim ihtiyaçları belirlenmesi aç?s?ndan kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Malpraktis, Hem?irelik, Sa?l?k Personeli, Ölçek Geli?tirme, Güvenirlik, Geçerlik, Risk Yönetimi, Sa?l?k Hizmetleri.

Yazarlar

Handan Altunkan

Amaç

Malpraktise E?ilim Ölçe?i'nin temel amac?, **hem?irelik** hizmetleri yürüten sa?l?k personelinin, mesleki uygulamalar? s?ras?nda ortaya ç?kabilecek hata, ihmal veya kusur e?ilimlerini sistematik olarak ölçmektir. Bu ölçek, özellikle Konya örne?inde hem?irelik hizmeti sunan personelin riskli davran?? alanları tespit ederek, bu alanlarda önleyici tedbirlerin alınmas?na ve e?itim programları geli?tirilmesine bilimsel bir temel sa?lamaya hedeflemektedir.

Ölçek, sa?l?k hizmeti kalitesini art?rmak ve hasta güvenlili?ini sa?lamak amac?yla, çal??anların hangi boyutlarda daha fazla risk altında oldu?unu belirlemeye yardımcı olur. Bu sayede, kurumsal düzeyde **malpraktis** olayları önüne geçilmesi hedeflenmektedir.

Yap?

Ölçek, sa?l?k personelinin mesleki uygulamalarında malpraktis riskini art?ran veya azaltan davran??sal e?ilimleri ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Yap?, klinik uygulamadaki en kritik ve s?kça hata yapılan be? ana risk alanına odaklanmıştır. Bu alanlar, klinik vaka incelemeleri ve literatür taramaları sonucunda belirlenmiştir.

Ölçe?in ölçtü?ü temel yapı, çal??anların kendi uygulamalarındaki dikkat, sorumluluk, prosedürlere uyum ve ileti?im yeterlili?i gibi faktörleri içerir. Bu 5 alt boyut, toplam 49 madde ile detaylı bir şekilde incelenmektedir.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?ini incelemek amac?yla **Temel Bile?enler Analizi** (TBA) ve **Varimax Rotasyon** yöntemi kullan?lm??t?r. Yap?lan faktör analizi sonucunda, faktör yükü de?erlerinin 0,268 ile 0,721 aras?nda de?i?ti?i saptanm??t?r.

Ölçek geli?tirme sürecinde, faktör yük de?eri 0,25 ve üzerinde olan maddelerin analize dahil edilmesi uygun görülmü?tür. Bu kriteri kar??layan 49 madde, ölçe?in nihai formunu olu?turmu?tur. 49 maddenin, belirlenen 5 boyutta aç?klad??? kümülatif varyans miktar?, toplam varyans?n %52,149'unu temsil etmektedir. Bu oran, ölçe?in yap?sal geçerli?inin kabul edilebilir düzeyde oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Malpraktise E?ilim Ölçe?i'nin iç tutarlılık güvenilirli?i, **Cronbach Alfa** katsay?s? kullan?larak hesaplanm??t?r. Geli?tirilen ölçe?in genel **Cronbach Alfa** iç tutarlılık katsay?s? 0,954 olarak bulunmu?tur.

Genel olarak 0,90 ve üzeri Cronbach Alfa de?erleri "mükemmel" güvenilirlik düzeyini i?aret etti?inden, 0,954 de?eri, ölçe?in maddelerinin yüksek düzeyde homojen oldu?unu ve ölçülmek istenen yap?y? tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamaktadır. Ayrıca, ölçekteki maddelerin madde-toplam korelasyon puanları'nın 0,25'ten büyük oldu?u tespit edilmi?tir, bu da maddelerin ölçek bütünlü?üne katkı sağlad???n? göstermektedir.

Faktör Analizi

Faktör yap?s?n?n belirlenmesinde kullan?lan **Temel Bile?enler Analizi** ve **Varimax Rotasyonu** yöntemi, ölçe?in 5 temel boyutta topland???n? ortaya koymu?tur. Bu 5 boyut ve bu boyutlara dahil olan madde say?lar? a?a??daki gibidir:

- Laç ve Transfüzyon Uygulamalar? (18 madde)
- Hastane Enfeksiyonlar? (12 madde)
- Hasta ?zlemi ve Malzeme Güvenli?i (9 madde)
- Dü?meler (5 madde)
- ?leti?im (5 madde)

Bu 5 faktör, sa?lık personelinin **malpraktis** riskini en çok etkileyen operasyonel alanlar? temsil etmektedir. Faktör yüklerinin 0,268 ile 0,721 aras?nda olmas?, maddelerin ilgili faktörlere güçlü bir ?ekilde yüklendi?ini göstermektedir.

Ölçme Arac?

Test Türü: Geli?tirme

Format: 5'li **Likert Ölçe?i** (1=Hiç - 5=Her zaman)

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Kitle: Hem?irelik hizmeti sunan sa?i?k personeli

Ya? Grubu: Yeti?kin (Çal??an popülasyon)

Popülasyon Detaylar?: Konya ilindeki sa?i?k kurulu?lar?nda görev yapan hem?ireler ve ilgili sa?i?k personeli.

Test Metodolojisi: Öz bildirim raporlama yöntemi ile kat?l?mc?lar?n malpraktis e?ilimlerini de?erlendiren anket tabanlı? bir araç?r.

Anahtar Kelimeler

Hem?irelik Uygulamalar?, Hasta Güvenli?i, Klinik Risk, ?laç Yönetimi, Hastane Enfeksiyonu, Faktör Analizi, **Likert Ölçe?i**.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: handan_42@hotmail.com

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2009 (Yüksek Lisans Tezi sunum y?I?)

?zinler ve Kullan?m Ücreti: Ölçe?in ticari olmayan akademik kullan?mlar? için yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ölçe?in orijinal **yüksek lisans tezi** metnine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilir: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: malpraktise-egilim-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Altunkan, H. (2009). *Hem?irelik hizmeti sunan sa?l?k personelinde malpraktis:Konya örne?i. (Yüksek lisans tezi)*. Selçuk Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Malpraktise E?ilim Ölçe?i Maddeleri

Ölçek 49 madde ve 5 alt boyuttan olu?maktadır. Örnek maddeler a?a??dad?:

?laç ve Transfüzyon Uygulamalar? (18 madde)

?lac? do?ru hastaya yapt???mdan emin olurum.

Hastane Enfeksiyonlar? (12 madde)

Çal???m serviste kirli malzemelerin uygun kutu ve torbalara at?lmas?na dikkat ederim.

Hasta ?zlemi ve Malzeme Güvenli?i (9 madde)

Hastan?n ald??? ç?kard??? s?v? miktar?n?n takibini yapar?m.

Dü?meler (5 madde)

Hasta nakillerinde gerekli tedbirlerin al?nmas?n? sa?lar?m.

?leti?im (5 madde)

Sözlü/telefon ile ald???m doktor istemini hemen hem?ire gözlem formuna kaydederim.